

“Pragmatistlike poliitiliste oskuste e-õpe”

ALAR KILP, JOHAN SKYTTE POLIITIKAUURINGUTE INSTITUUT

„E-ga edasi! E-õppe kogemusseminar“,

18. oktoober 2018, Ülikooli raamatukogu konverentsisaal

TARTU ÜLIKOOL
Johan Skytte
poliitikauuringute instituut

TARTU ÜLIKOOL
teaduskool

Tere tulemast!

Kursusel "**Aktiivse kodaniku ABC**" õpid Sa mõistma poliitika võtmeteemasid (võim, ideoloogia, demagoogia, valitud esindaja vastutus, huvide poliitiline esindamine), omandad poliitiliseks osaluseks vajalikke teadmisi (kuidas jõuda poliitikasse, osaleda erakonnas ja teha kompetentset valimisotsust) arendad demokraatlikule kodanikule omaseid hoiakuid (enda huvide ja ideoloogia ära tundmine, sallivus meist erinevate suhtes) ning kujundad oma põhjendatud seisukohta küsimustes, kus õigekspeetavaid arusaamu on rohkem kui üks.

Õppejõudude kontaktid:

Dr. Alar Kilp
vastutav õppejõud
alar.kilp@ut.ee

Dr. Heiko Pääbo
õppejõud
heiko.paabo@ut.ee

Silver Bohl, MA
tehniline teostus
silver.bohl@ut.ee

Kursus kestab kümme nädalat. Iganädalase teema läbimiseks on viis õppeülesannet ja -materjali:

1. **Lugemistekst** on mahult väike (vähem kui 10 A4), ent nõuab mõttega lugemist;
2. **Õppevideod** aitavad kinnistada teadmisi käsitletud teemal ning valmistuda reflektiivsete ülesannete tegemiseks. Õppevideotes teevad intervjuueeritavad ja õppeaine koostajad sedasama, mida reflektiivsetes ülesannetes oodatakse Teilt (nad mõtestavad käsitletud teemat oma kogemuste ja arusaamade valgel).
3. **Kordamisharjutused** peatükkide lõpus ei ole hindelised, ent neis olevatele küsimustele õigesti vastamata ei saa liikuda edasi järgmise osa juurde;
4. **Test** koosneb kaheksast peamiselt valikvastustega küsimusest. Testiks ette valmistuda aitavad kordamisharjutused. Õppetundi lõpetavate refleksiooniülesanneteni jõuate siis, kui testi küsimused on õigesti vastatud.
5. **Refleksiooniülesanded** nõuavad lühikest (100 kuni 500 tähemärki) läbitud õppematerjalidel põhinevat põhjendatud seisukoha võtmist kahel küsimusel, millel pole otseselt ainuõiget vastust, kuna ilma käsitletud teadmistega vastuollu minemata on mitmeid erinevaid viise, kuidas nendele küsimustele vastata ning mille puhul on oodatav, et Te mõtestate käsitletud teemat nii nagu Te ise aru saite. Et Teil oleks lihtsam valmistuda ette reflektiivsetele küsimustele vastamiseks, saate "nädala õppematerjali sisukorra" lõpust leida refleksiooni küsimused ka õppematerjalidega tutvumise eel või ajal;

"Aktiivse kodaniku ABC" (jaanuar-märts 2017)

arv (klass)

Hugo Treffneri Gümnaasium	3 (11)	Keila kool	1 (12)
Türi Ühisgümnaasium	2 (12)	Häädemeeste gümnaasium	1 (12)
Noarootsi Gümnaasium	2 (11 ja 12)	Framlingham College, UK	1 (12)
Jõhvi Riigigümnaasium	2 (11 ja 12)	Tartu Tamme Gümnaasium	1 (11)
Tallinna Inglise Kolledž	2 (10)	Tallinna Reaalkool	1 (11)
Tallinna 32. keskkool	2 (10)	Tallinna Mustamäe	
Vanalinna Hariduskolleegium	1 (12)	Humanitaargümnaasium	1 (11)
Saku Gümnaasium	1 (12)	Tallinna 21. Kool	1 (11)
Rapla Vesiroosi Gümnaasium	1 (12)	Jakob Westholmi Gümnaasium	1 (11)
Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasium	1 (12)	Gustav Adolfi Gümnaasium	1 (11)
Põltsamaa ühisgümnaasium	1 (12)	Vastseliina Gümnaasium	1 (10)
Loksa Gümnaasium	1 (12)	Tapa Gümnaasium	1 (10)
		Tallinna Pae Gümnaasium	1 (10)
		Tartu Aleksander Puškini Kool	1 (8)

Registreerus 60, alustas 53, lõpetas 32 õpilast 24st koolist, neist kaks ei andnud nõusolekut oma vastuste uurimuseks kasutamiseks, üks oli põhikooli õpilane.

Valim (29), neist 10 klass (6), 11 klass (11), 12 klass (12), mehi (10), naisi (19).

2018 talvel

94 olid alguses registreerunud, neist 22 ei sisenenud Moodle'sse või ei üritanud kordagi nõutavaid ülesandeid sooritada.

Nädal	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Nädalat alustas	72	64	55	52	51	50	49	48	46	46
Nädalal jättis pooleli	8	9	3	1	1	1	1	2	0	0
Nädala lõpetas	64	55	52	51	50	49	48	46	46	46

Läbis kursuse	10 klass	11 klass	12 klass	Lõpetas gümnaasiumi 2017
46	10	15	20	1

Kursuse „kese“ on 2x10 reflektiivset ülesannet. Miks nii, aga mitte faktiteadmised?

Refleksiooniülesanded nõuavad lühikest (100 kuni 500 tähemärki) läbitud õppematerjalidel põhinevat põhjendatud seisukoha võtmist kahel küsimusel, millel pole otseselt ainuõiget vastust, kuna ilma käsitletud teadmistega vastuollu minemata on mitmeid erinevaid viise, kuidas nendele küsimustele vastata ning mille puhul on oodatav, et Te mõtestate käsitletud teemat nii nagu Te ise aru saite.

„Kuna politoloogia uurib poliitikat ja poliitika põhineb praktilisel teadmisel-oskusel, mitte tehnilisel oskusel või teoreetilisel teadmisel.“

Aristoteles: “mõistlikkus” (praktiline-kaalutlev teadmine, *phronesis*), „teaduslik teadmine“, *epistêmê*) ja oskusteadmine (*technê*)

Mõistlikkus, praktiline oskus (phronesis)

Aristoteles 1996, lk 127 *Nikomachose eetika*: VI.5: „... **mõistlik** on see, kes suudab hästi kaalutleda, mis on tema puhul hea ja kasulik, mitte ainult ühes suhtes, nagu näiteks tervise või jõu seisukohalt, vaid **hea elu seisukohalt üldiselt**. ... Keegi ei kaalutle aga asjade üle, mis ei saa teisiti olla või mida tal endale pole võimalik teha. Nii et kui teadmiseega kaasneb tõestus, siis **nende asjade kohta, mille lähtealused võivad teisiti olla, tõestus puudub** (sest neil võib kõik olla ka teisiti) ning kaalutlemist pole ka asjade puhul, mis on paratamautlt olemas – seega ei saa **mõistlikkus olla ei teadmine** ega **oskus**. Ta pole teadmine, sest tegutseda võib ka teisiti, ja ka mitte oskus, kuna tegutsemine ja loomine on eri liiki asjad. Siis jääb üle, et ta on tõele vastav mõistusepärase tegutsemisseadumus, mis seostub **hüvede ja pahedega inimese jaoks...**”

Pragmatistlik lähenemine

- ❖ keskendub **konkreetsele, igapäevasele** ja reaalelulisele; [stiilis „kuidas inimesed seda teevad“]
- ❖ „kui poliitika pole pesumasin“ (töötab/ei tööta; kasutusviis on üks ja ühetaoline kõigile) ning „inimesed teevad seda“ lähtudes mitmeliselt (mitmel erineval moel) sõltuvalt erinevatest huvidest, kogemustest ja identiteetidest ning erinevatest situatsioonidest ja osapooltest, siis ei saa poliitikat õpetada kui matemaatikat, vaid tuleb
 - esitada kaalutlusi, mida inimesed poliitikaga seotud küsimustes teevad
 - anda seejärel võimalus OMA seisukoha ja OMA kaalutleva valiku tegemiseks

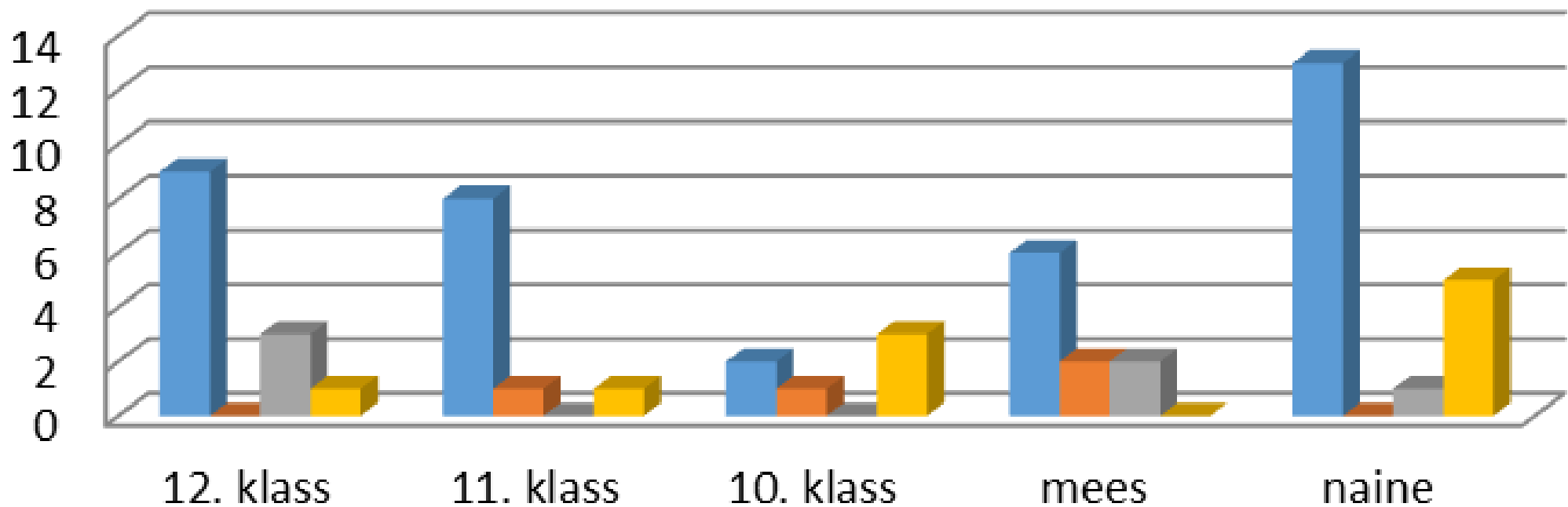
Pragmatistlik lähenemine

Pragmatism on kõige paremini kooskõlas sellega, kuidas poliitikas käitutakse (kuidas poliitiline toimija valikuid teeb) ja kuidas inimesed poliitikat õpivad.

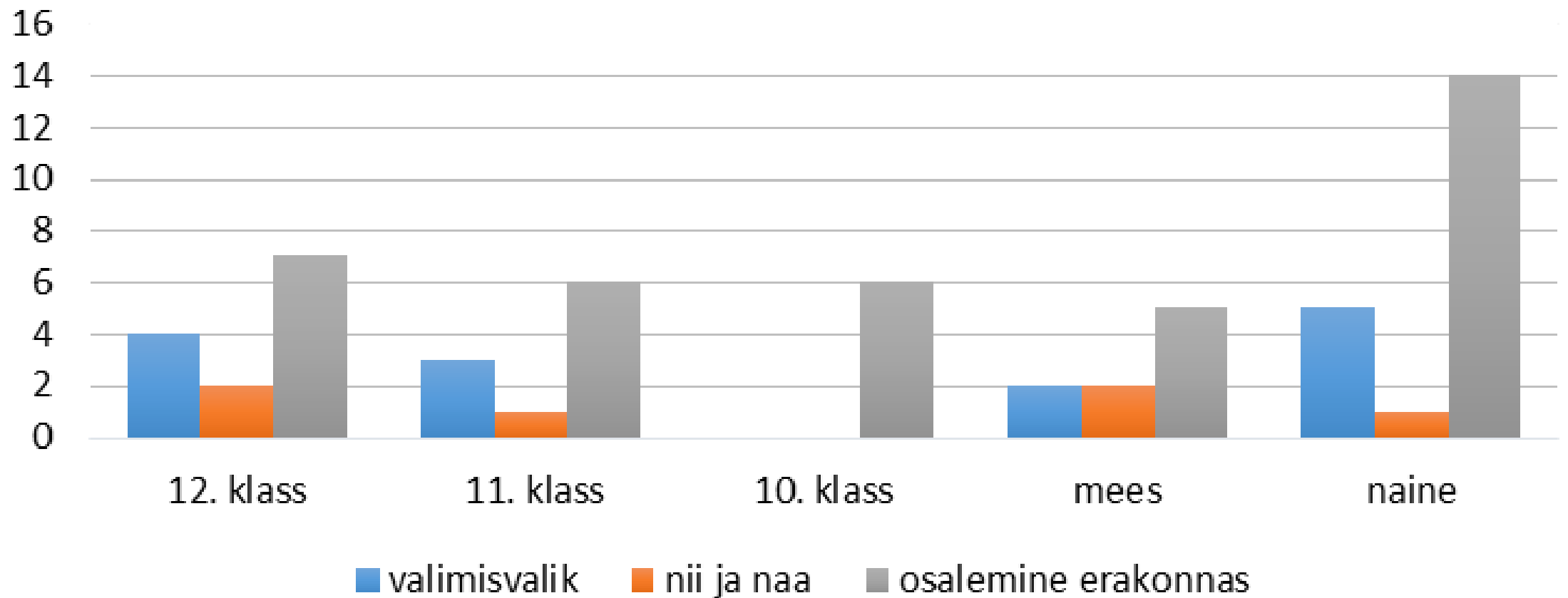
- Eluline tarkus on *phronesis* (oskus valida seda, mis mulle hea), mitte *techne* (oskus valida õigesti).
- Meil on „omad toimivad versioonid“ sellest, miks valida just seda õppekava, kuidas õppida, kuidas käituda vastassugupoolega, kas võtta rohkem laenu ja elada keskses või kulutada vähem kinnisvarale ja pigem reisida, millist nutitelefoni osta jne.

Valimisotsust tuleks teha eelkõige lähtuvalt

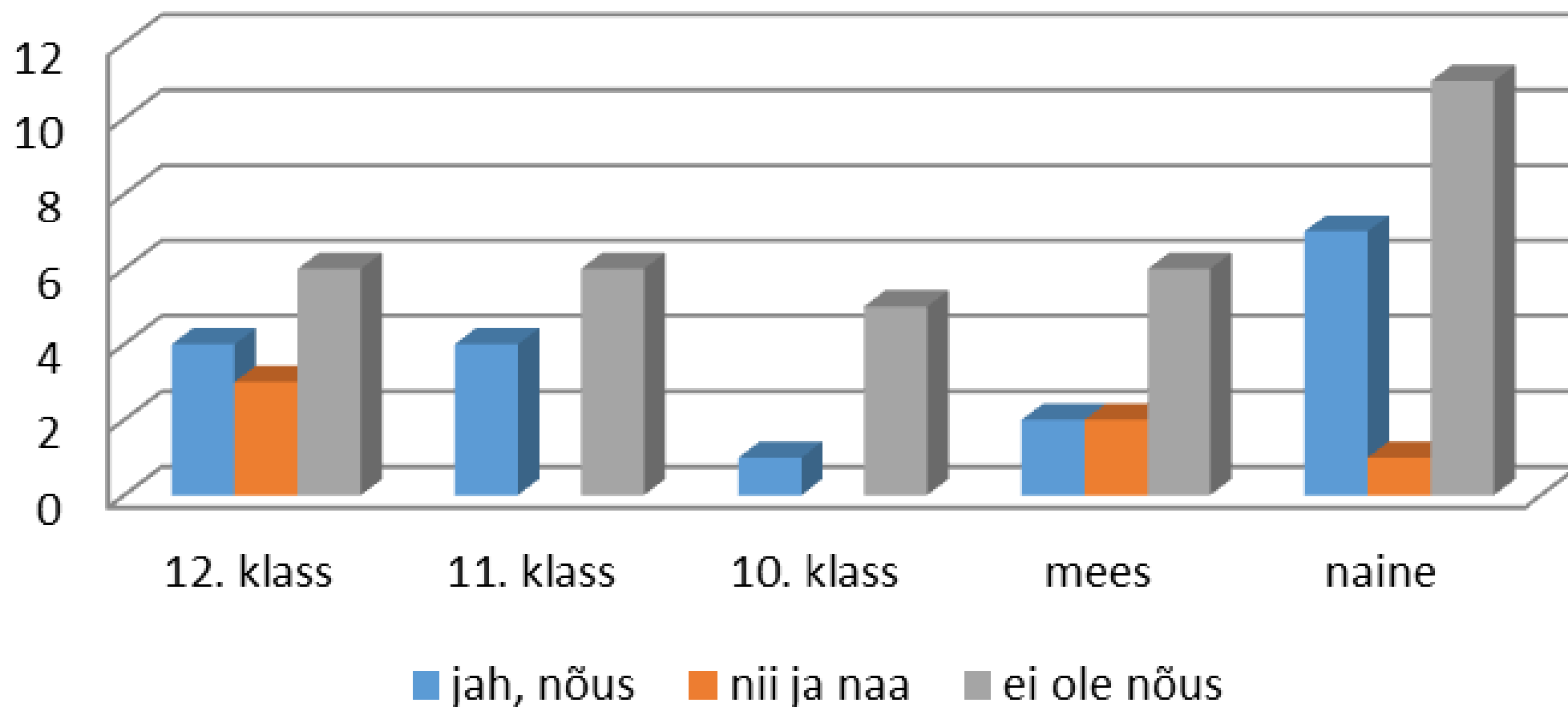
■ oma maailmavaatest ■ kandidaadist
■ erakondade lubadustest ■ erakondade minevikust

Kumb nõuab Teie arvates rohkem teadmisi ja oskusi, kas erakonnas osalemine või valimisvalik?

Kes valimistel ei osale, ärgu avaldagu ka arvamust

Nõus, valimas mittekäinu kaotab õiguse avaldada arvamust

Põhimõte	Näide
Hääl valimistel = arvamuse avaldamine	<i>„See on õige, sest sellega ta ei näita välja oma seisukohta ja arvamust ajal, kui seda kõige otsustavam ja mõistlikum teha oleks. Järelikult puudub tal see võime ka valimistevahelisel ajal.“ (12. klass, mees)</i>
Ei tohiks avaldada arvamust VALIMISTULEMUSE kohta	<i>„Isik, kes ei anna oma panust valimistel, ei tohiks ka hiljem avaldada arvamust tulemuste kohta. Tihtipeale küll see üks hääl ei lähe arvesse, aga asi on põhimõttes ja kui inimene pole valima läinud, siis ta ei tohiks ka hiljem nuriseda valimistulemuste üle.“ (11. klass, naine)</i>

Nii ja naa

*„See on väide, mille puhul võib tuua välja **nii poolt- kui vastuseisukohti**. Ühelt poolt ma olen nõus sellega, et kui ei minda valima, on sel inimesel vähem õigust nõ vinguada valimistulemuste üle, kuna tema enda panust ei andnud, et toimuksid temale sobivad muutused. Samas, kui inimene ei soovi toetada ühtegi suuremat parteid, ja ta teab, et tema hääl läheks erakonnale, keda ta ei soovi toetada, hääletades isiku/erakonna poolt, kes ei ületa künnist, oleks sel puhul ilmselt targem üldse valimata jätta. ...*

„Kes valima ei lähe, ei oma õigust avaldada arvamust” diskussioon on tegelikult mõttetu vaidlus, kuna elame demokraatlikus riigis, kus omab sõnaõigust nii valimas käinud isik, kui ka see, kes pidas paremaks mitte valima minna.” (12. klass, naine)

Ei ole nõus

Põhimõte	Näide
Arvamus- ja sõnavabadus on iseseisev, seda ei tohi keelata inimesele tema valimistega tehtud valiku põhjal	<p><i>„Kes valima ei lähe, omab õigust avaldada arvamust valimiste vahel. Sellepärast, et arvamuse avaldamine, sõnavabadus, on demokraatias alati lubatud.” (10. klass, naine)</i></p> <p><i>„Otsus, kas minna või mitte minna valima, peab olema puhtalt individuaalne ning ei tohi olla kuidagi peale surutud või sarnaste loosungitega („Kes valima ei lähe, ei oma õigust avaldada arvamust valimiste vahel”) mõjutatud.” (10. klass, mees)</i></p>
Tegemata jätmise otsus (otsus mitte valida) ei jäta inimest ilma ühestki kodanikule kuuluvast õigusest	<p><i>„... kui valija ei soovi ühtegi suurerakonda valida, siis on see täiesti aktsepteeritav, et ta oma häält kellelegi ei anna, sest muidu läheks see hääl nagunii mõnele suurele erakonnale. See aga ei tohiks talt ära võtta õigust sõnavabadusele ehk võimalust ka valimiste vahel oma arvamust avaldada. Kui kodanik on kehtiva korra suhtes kriitiline ja soovib valitsuse murekohtadele tähelepanu juhtida, siis on tal selleks õigus.” (11. klass, naine)</i></p>

Tagasiside

2017 talvel vastasin igale refleksioonile personaalselt (õppija näeb, mida õppejõud mõtleb sellest, mida tema mõtleb)

2018 talvel süstematiseerisin vastused ja saatsin „nädala tagasiside“ (õppija näeb, mida õppijad mõtlevad)

Kuuenda nädala tagasiside

[Alar Kilp](#) – teisipäev, 20. veebruar 2018, 11.04

Tere,

Kuues õppenädal on lõppenud, refleksioonid on hinnatud ning nüüd saate läbida seitsmenda õppenädala õppematerjale. Tähtaeg on pühapäeva õhtu.

Tagasiside kuuenda nädala vastustele:

KÜSIMUS 1. Kumb nõuab Teie arvates rohkem teadmisi ja oskusi, kas erakonnas osalemine või kompetentne valimisvalik?

Põhjendage oma väidet ehk öelge, mis oskus või teadmine see on, mida ühes on rohkem vaja kui teises.

A. VALIMISVALIK, kuna:

15 eeldab põhjalikku kaalutlust olemasolevate variantide vahel, suurt infotöötlust ja laialdasi teadmisi poliitilisest elust (tundma peab kõiki erakondi), erakonnaga saab igaüks liituda, erakonna passiivne liige ei pea suurt midagi otsustama, ka erakonnas edenemine nõuab rohkem sotsiaalseid oskusi kui teadmisi.

3 tuleb mõelda oma peaga ja üksi, ise uurida

3 nõuab kriitilist mõtlemist ja analüüsivõimet, faktiteadmisi

2 valija peab mõistma erinevaid-mitmeid erakondi, erakonnaliige vaid üht erakonda

2 valija otsustab rohkem (kujundab tulevikku) kui erakonnaliige

1 sellest sõltub rohkem, kes valitsusse jõuab

1 kuna ka valija peab oskama „kuulata ja andmeid analüüsida“

1 erakonnaliige hääletab tavaliselt oma erakonna poolt

B. ERAKONNAS osalemine, kuna

9 seal on vaja suhtlus- ja väljendusoskust, sotsiaalseid oskusi (sh kuulamine, empaatia), karismaatilisust, erakonnas on vaja oskust suhelda endast võimukamate inimestega, meeskonna loomise oskus

7 KUI inimesel on isiklik poliitiline ambitsioon, on aktiivne liige, siis on vaja mitmeid oskusi, mida valimisvalikul vaja ei ole (nt juhiomadused)

4 erakonnas ise osalemiseks peab teadma, kuidas poliitikat tehakse, kompetentse valimisvaliku oskus on pea kõigil

4 erakonna (maailmavaateline) valik, kuhu kuuluda, nõuab rohkem oskusi

2 peab oskama võita teiste soosingut, peab oskama öelda rahvale nii, et nad sind valiksid

...

2 erakonnas tehakse riigi jaoks olulisi otsuseid ning võidakse teha ka vigu (valimisvalikul ei pea vigade tegemist kartma)

2 erakonnas (ja erakonna üritustel) on rohkem võimalusi kaasa rääkida, argumenteerimise ja seisukoha põhjendamise oskus (valimisvalikul ei ole vaja veenvalt kõneleda või argumenteerida)

2 erakonnaliige peab olema võimeline ka erakonda esindama, selle seisukohti põhjendama

...

C. MÕLEMAD ÜHTMOODI, kuna

1 mõlema eeldus on maailmavaate omamine